

OMEP-nytt

Tidskrift för Svenska OMEP
Nr 1 maj 2008

Här är nya tidskriften

Du håller i din hand första numret av en reformerad OMEP-nytt. I och med 2008 har styrelsen beslutat gå över till ett nytt, större format (A4). Dessutom kommer detta nummer att bli det sista som vi trycker och distribuerar till alla medlemmar med posten. Från och med nästa nummer kommer vi att skicka ut OMEP-nytt med e-post till de medlemmar som anmält in sin e-postadress. De som vill ha tidskriften med post kommer även fortsättningsvis att få det.

Förändringen innebär att vi kommer att spara pengar i Svenska OMEP. Tryckning och distribution av OMEP-nytt har blivit en alltför stor utgift. Genom övergången till i huvudsak elektronisk produktion och distribution kan vi både spara pengar och gå över till flerfärg. Till vår nya redaktör har styrelsen

även utsett en redaktionskommitté, se foton här bredvid, som ska hjälpa till att samla in aktuellt material.

Med OMEP-nytt följer denna gång inbetalningskortet för medlemskap år 2008. Ange din e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan om du betalar över Internet.

Pröva också en prenumeration på International Journal of Early Childhood, OMEPs internationella tidskrift, som ger inblick i världsorganisationens arbete och är fylld av aktuell forskning. IJEC kostar bara 180 kronor/år.

Trevlig läsning önskar
Ingrid Engdahl, ordförande och
Astrid Waleij, redaktör

Redaktionskommitté:

Astrid Waleij/AW

Madelene Edlund/ME

Kristian Lutz/KL

Mania Teimouri/MT

Sture Henriksson/SH

Foto: A Waleij

Ingrid Engdahl, Svenska OMEPs nya ordförande: BARNEN I CENTRUM I VÄRLDEN

En så spännande tid! Som nybliven ordförande i Svenska OMEP känner jag mig både hedrad av förtroendet och inställd på mycket och spännande arbete. Jag tänker på flera delar, självklart ska vi stödja Ingrid Pramling Samuelsson i hennes viktiga arbete som världspresident. Vi har också fått förtroendet från Allmänna arvsfonden att driva projektet *Barns delaktighet i det fysiska rummet*. En projektorganisation med Sonja Sheridan, Mania Teimouri, Eva Ärlemalm-Hagsér och Madeleine Edlund har startat projekten i sina respektive kretsar (se egna artiklar) och Skånekretsen liksom alla kassörer har också ansvarsfulla uppdrag i projektet. OMEPs världskongress i Göteborg 2010 är ytterligare ett stort åtagande, men det kommer även att leda till nya vänskapsband och en fokusering av OMEPs arbete.

Ingrid Pramling Samuelsson har beslutat sig för att under sin ordförandeperiod arbeta för hållbar utveckling och eftersom det är ett av kongressens delteman kommer vi även att arbeta med lärande för hållbar utveckling i Sverige. Jag hoppas att Svenska OMEP ska kunna bidra med inspirerande material för lokala projekt och OMEP-seminarier liksom att alla deltagande förskolor väljer att åka till kongressen i Göteborg och presentera sina arbeten.

Jag har varit medlem i OMEP drygt tio år och ingått i Stockholmskretsens styrelse sedan 1999, de senaste åren som ordförande. Jag är förskollärare sedan många år och har de senaste nio åren arbetat med förskolläro- och lärarutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm. I december 2007 la jag fram min licentiatavhandling *Med barnens röst. Ettåringar "berättar" om sin*

förskola (den finns som pdf-fil via www.buv.su.se).

I samband med att Lärarhögskolans verksamhet övergick till Stockholms universitet har jag fått ett nytt spännande arbete. Jag är som studierektor med om att bygga en helt ny universitetsinstitution i *Barn- och ungdomsvetenskap*. Kännetecknande för vår nya institution är att lyfta fram barns och ungas

Ny riksordförande Ingrid Engdahl och ny världspresident Ingrid Pramling Samuelsson

villkor och deras egna erfarenheter och perspektiv, något som går hand i hand med OMEPs verksamhet.

Hör gärna av er med förslag kring OMEPs verksamhet!

Ingrid Engdahl

I samband med årsmötet utnämndes

Gunilla Kalderen och Kertin Bäckström till hedersledamöter i OMEP

Marianne Möller avtackades för hennes mångåriga insatser i styrelsen

Hållbar utveckling

Svenska OMEPs nya ordförande höll i samband med årsmötet i Göteborg en föreläsning för 70 intresserade åhörare. I vimlet fångade vår fotograf följande deltagare.

Axplock från kretsarnas verksamhet 2007

Här följer några intressanta axplock från kretsarnas arbete under 2007. För den som vill läsa årsredovisningarna i sin helhet finns de på webbsidan: www.svenskaomep.org.se

Göteborg rapporterar om tjejsoffan

Varenda stol i största salen på Pedagogen i Göteborg gick åt när Eva Johansson föreläste med rubriken *Gustav får visst sitta i tjejsoffan*. Det handlade om etik och genus i förskolan.

Att 300 kom och lyssnade visar att OMEPs föreläsningar är populära.

Under 2007 ordnade kretsen tre föreläsningar. Förutom Eva Johansson föreläste Marie Wrethander om *barnens relationsarbete i skolan* och Ilse Hakvoort om *att möta konflikter; ett gyllene tillfälle?* Alla välbesökte även om det inte var tre hundra.

Kretsen har 64 enskilda och 15 förskolor som medlemmar.

Familjcentral i Lycksele

Lycksele vill berätta om en trevlig tilldragelse som förhoppningsvis är till glädje för alla barn i Lycksele.

Familjecentralen som planerats under flera år blev äntligen beslutad 2007 och kommer att invigas den 26 maj 2008. Centralen ska innehålla BVC, MVC, Socialtjänst, Folkhälsovård och en Öppen förskola. OMEP-Nytt gratulerar och önskar lycka till med Familjecentralen.

Idén med en "Familjeservicecentral" presenterades från början av barnstugeutredningen 1972. Efter ett visst motstånd från bl.a. BVC blev den sen mycket populär men har pga kommunernas ekonomi haft svårt att komma igång över landet. Skellefteå och Göteborg var länge föregångare. Nu kanske ledartröjan tas över av Lycksele. OMEP-Nytt gratulerar som sagt.

Stockholm lockade bl.a. med Peter Moss och Fritjof Sahlström

Kritik av lärarutbildning

Ett välbesökt och livfullt möte i januari 2007 handlade om lärarutbildningen och vart den är på väg. En rapport från detta möte har tidigare redovisats i OMEP-Nytt nr 2 år 2007.

Stockholm hade därutöver fem välbesökta och uppskattade föreläsningar. Ylva Ellneby och Barbro von Hilgers berättade om samtalets svåra konst och hur man göra det lite lättare med utgångspunkt i boken; *Hör du vad jag säger? Fyra öron – en samtalsmodell som fungerar*.

Förskolepsykolog Gunilla Niss och utvecklingsledare Anna-Karin Söderström föreläste under rubriken *Vägläddande samspel*. (finns som bok)

En engelsk övning fick Stockholmskretsen när Peter Moss föreläste om *Bringing politics into the preschool. – Early childhood education as a democratic practice*. Peter Moss är professor i "Early Childhood Provision" vid universitet i London och har bl.a. samarbetet med Gunilla Dahlberg.

Fritjof Sahlström, författare till en bok om *Förskoleklassen – ett tionde skolår?* och docent i pedagogik föreläste med utgångspunkt i sin forskning. Om man vill sänka skolålder utan diskussion så är förskoleklassen en bra väg att gå, var en av många intressanta analyser av Fritjof Sahlström.

Kretsens seminarieserie avslutades en mörk novemberkväll med en föreläsning om *Infektionssymptom hos förskolebarn – hur kan vi tillsammans förbättra för barnen*.

Distriktsläkare Karin Hedin och apotekare Gunilla Stridh berättade om den alltmer viktiga frågan om användningen av antibiotika. Föreläsarna verkar inom "Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens" förkortat STRAMA. STRAMA har en egen hemsida www.strama.se som är full med information. Där går även att beställa nyhetsbrev, aktuell forskning, informationsmaterial i text, bild och dvd för personal- och föräldramöten. Mötet beslutade att uppmärksamma ansvariga för grundutbildningen på denna viktiga fråga.

Kretsen har 77 medlemmar.

Axplock från Svenska OMEP:s verksamhetsberättelse

I årsberättelse hittar vi information som t.ex. att OMEP bara har 192 medlemmar. Därutöver finns det 25 organisationer, de flesta är förskolor, som medlemmar.

OMEP har sex kretsar, fyra aktiva och två vilande. De fyra aktiva kretsarna är från norr räknat

- Norrlandskretsen
- Stockholmskretsen
- Göteborgskretsen
- Skånekretsen

Två kretsar har under 2007 haft låg verksamhet är

- Karlstadskretsen
- Västeråskretsen (ingen verksamhet)

Svenska OMEP har diskuterat frågor som t.ex. Projektet (Det fysiska rummet – se särskild artikel), infektioner bland förskolebarn, OMEPs världskongress i Mexico, OMEP-Nytt och OMEPs webbsida.

TEMA: Barns delaktighet i det

Det fysiska rummet spelar en viktig roll för barn i förskolan. Allmänna Arvsfonden tilldelade Hösten 2007 Sv projektet är att tillsammans med lärare och barn i åldern 1-5 år undersöka och utveckla metoder att arbeta tema under 2008. Här följer de första rapporterna från kretsarna i Norrland, Stockholm och Göteborg.

UMEÅ

Vi har snö och vi har is...och utgår från pedagogernas och barnens kompetens

...och jag vill tro att vi har ett lugnare tempo och en annan tradition och mentalitet än i de större städerna Göteborg och Stockholm – våra systrar i projektet.

- Jag är glad att vi är en del i projektet, en viktig del.

Vi har kommit igång och alla projektets deltagare har roligt och är otroligt inspirerade inför fortsättningen. Vi hade ett uppstartsmöte den 12 februari – med de deltagande förskolorna, rektorer, skolområdeschef, kommunens utvecklingsavdelning och fastighetskontor. En inspirerande föreläsning hölls och alla pedagoger fick en första uppgift med sig hem till förskolan. Uppgiften var att göra ett dokumentationsprotokoll över utemiljön. En kartläggning av ca fyra barn (per pedagog) och barnens rörelse över gården under en tvåtimmars period. Denna skulle göras tre gånger under samma vecka så att vi får ett bättre underlag. Dessa observationer kommer vi sedan att reflektera över i korsreferensgrupper i pedagogisk handledning. Handledning som kommer att ges till alla pedagoger tre gånger per termin under projektet.

I projektets styrgrupp sitter representanter för OMEP och Umeå Kommun. Kommun har sagt att man utifrån projektet resultat och studier ska göra nya utemiljöer på förskolorna. Man kommer också att föra in projektets resultat i den funktionsplan som är under skrivande; Ett verktyg för ny- och ombyggnation av förskolor i kommunen. Vi är väldigt glada och stolta över den praktiskt konkreta förankringen.

Madelene Edlund

STOCKHOLM

Fyra förskolor i olika stadsmiljöer och organisationsformer

Stockholmsstudien ska arbeta med de yngsta barnens (0-6 år) delaktighet i utemiljön som lärande rum ur ett genusperspektiv.

Projektet startade med ett öppet informationsmöte med över hundra deltagare i oktober 2007. Urvalet av förskolor till projektet skedde med hjälp av följande kriterier:

- hela förskolor (inte bara en avdelning)
- mångfald – förskolor från olika sorters områden, kommunala och enskilda förskolor
- förankring uppåt i organisationen
- tidigare erfarenhet av att arbeta i projekt/nätverk
- erfarenhet av dokumentation

Vid uppstartskonferensen på Lärarhögskolan i februari deltog 70 förskolepersonal och chefer från projektförskolorna plus ytterligare ett 70-tal intresserade. Elisabeth Arnér från Örebro Universitet föreläste på temat *Barns inflytande i förskolan*

– *problem eller möjlighet för de vuxna?* utifrån sin licentiatavhandling i samma titel (Arnér, 2006).

Eftermiddagen riktade sig enbart till projektförskolorna som presenterade sig och sin verksamhet och visade upp både kompetens och professionalitet. Projekt- och ledningsgrupp presenterade sig och sina roller.

Varje förskola har med stöd från projektgruppen haft två fokussamtal för att synliggöra sina uppfattningar om valda teman. För att få fram variationer i synsätt lyfts ”ämnet” upp från olika perspektiv. Vid första samtalet var det fokus på delaktighet, inflytande och den fysiska miljön och vid andra tillfället var det fokus på genusperspektiv utifrån delaktighet och den fysiska miljön.

Efter detta har förskolorna börjat med att kartlägga och studera vad som sker på förskolegården. Dels genom att arbeta med kartor där de registrerar var barn och personal befinner sig och dels genom dagboksanteckningar av iakttagelser av olika situationer som sker på gården kopplat till delaktighet och genus. Berättelserna ska sedan ligga till grund för den kommande handledningen under våren. Föräld-

fysiska rummet

enska OMEP medel för att under två år driva projektet **Barns delaktighet i det fysiska rummet**. Syftet med projektet är att utveckla barns delaktighet i det fysiska rummet, både inomhus och utomhus i förskolan. OMEP-Nytt kommer att ha projektet som

ramöten kommer att hållas på varje förskola med information om projektet och "samtyckesmaterial" kommer att delas ut.

Eva Ärlemalm Hagsér

GÖTEBORG

Tre förskolor i olika stadsmiljöer och mycket diskussion

Syftet med projektet i Göteborg är att hitta metoder för barns delaktighet, och att involvera och förankra projektet hos förvaltare, planerare m.fl. som har inflytande och makt att påverka barnens fysiska rum. Med barns fysiska rum menas i huvudsak miljön utomhus dvs förskolans gård och området kring förskolan som barnen brukar använda. De förskolor som deltar i projektet kommer från tre olika delar av staden där förutsättningarna stadsplanemässigt skiljer sig ifrån varandra. Projektgruppen består av:

Anne Kultti, Bibi Karlsson, Ilse Hakvoort, Karin Lager och Mania Teimouri - arkitekt och projektledare för delprojekt Göteborg

De deltagande förskolorna i projektet är:

- En förskola i norra delen av staden, i ett kvarter med flerbostadshus byggd kring en gård som används gemensamt med de boende. Området har trafikseparering. Alldeles i närheten finns ett fritidsområde bestående av skogsmark och en sjö, vilket också används av förskolan. Många av barnen har ett annat språk än svenska som modersmål.

- En förskola i centrum har sin verksamhet i samma hus som en gymnasieskola. Närmaste grannar är en parkeringsplats och en biograf. Förskolan ligger vid en bred huvudgata som trafikerar av både bilar och spårvagnar. I närheten finns en park som förskolan använder. Den håller på att byggas om och kommer att bl.a. innehålla en actionpark för äldre barn och en naturlekplats för de yngre.

- En förskola i västra delen av staden. Det är ett villaområde nära havet. De

flesta barn bor i enfamiljshus med privat trädgård. Det är biltrafik mellan husen.

Lokalförvaltningsförvaltningen som förvaltar förskole- och skolbyggnader och gårdar vill gärna delta i projektet och kan tänka sig att samarbeta kring eventuella förändringar av gården.

Projektgruppen har under sina möten återkommande diskuterat barns delaktighet ur olika perspektiv. "Genom våra olika roller och ingångar i projektet har vi olika syn på vad barns delaktighet innebär. Vi har letat litteratur och artiklar som kan ge gruppen material till ett gemensamt diskussionsunderlag. Dessutom är det viktigt att få med de övriga deltagarna i denna diskussion. Därför bjuder vi under våren alla vuxna deltagare till en kväll på pedagoggen med diskussion och föreläsning om barns delaktighet i det fysiska rummet. Sedan blir nästa steg att träffa barnen på förskolorna och göra de delaktiga i projektet!"

Mania Teimouri

Vem är Madelene Edlund?

Jag är nyanställd projektledare i Umeå för "Barns delaktighet i det fysiska rummet". Jag arbetar 50% med projektet och min andra tid delas av mitt företag designmadde och mina studier i textilt skapande vid Umeå Universitet.

Jag har de senaste 10 åren arbetat som frilans med fortbildning för förskollärare och lärare, främst med praktiskt estetisk fortbildning. I huvudsak har mina kurser presenterats genom *Idéan – ett idé- och resurscentrum för förskola och skola i Umeå Kommun*. Där har jag också i 10 år haft en kurs i hur man presenterar och monterar dokumentationer och

presentationer – text och bild.

Jag har arbetat på en av Sveriges äldsta fria teatergrupper, Ögonblicksteatern, som teaterproducent i många år. Varje teaterföreställning är ett projekt och jag har bland annat ansvarat för budget, kontraktsskrivning, marknadsföring, skriftliga redovisningar och personalfrågor.

Jag är väldigt glad över arbetet som projektledare, det är både roligt och utmanande på samma gång. Jag får ta tillvara flera av mina kompetenser samtidigt som jag också lär mig nya saker. Projektarbetet känns väldigt spännande liksom OMEPs syn på barn och forskning.

FOCUS: Norrlandskretsen

Umeå har nu tre modell skolor för hållbar utveckling

En isskulptur avtäcktes på Hedlundaskolan som startskott på ett utbrett lärande för hållbar utveckling på skolan. Hedlundaskolan är tillsammans med Sjöfruskolan och Tomtebogårds skola och förskola tre modellskolor som kommer vara spjutspetsar i att föra ut sitt arbete med hållbar utveckling och inspirera andra. Till sin hjälp har dom Världsnaturfonden (WWF) bakom sig, med stöd och handledning framöver. Sammanlagt finns 10 modellskolor i Sverige.

Många kommunala förskolor och skolor i Umeå arbetar redan idag framgångsrikt med att implementera lärande för hållbar utveckling i sin verksamhet. Det är ett mål att alla ska söka utmärkelsen ”En skola för hållbar utveckling” senast år 2010. Hedlundaskolan, Sjöfruskolan och Tomtebogårds skola och förskola har utsetts av WWF att bli modellskolor för deras sätt att organisera och dokumentera arbetet. De har ett arbetssätt som har lett till hög delaktighet bland personal och elever som även resulterat i utmärkeslen ”Skola för hållbar utveckling”.

WWF kommer att stödja arbetet genom att följa och stimulera arbetet med ett antal handledare. Dessa ska ha ett nära samarbete med skolornas personal, kompetensutveckla och ge material som ska göra det möjligt för skolorna att mäta och utvärdera sina insatser för miljön.

WWF:s stöd skapar förutsättningar att utbyta erfarenheter med andra, både bland personal och elever genom så kallade ”miljöråd”. - Modellskolesatsningen kommer att avslutas 2010 med en nationell konferens där resultatet av arbetet visas upp, bl a för politiker i Umeå och i Sverige, säger Erika Åberg, Naturskolan i Umeå.

Röster från våra tre modellskolor:

Sjöfruskolan och Tomtebogårds skola och förskola har under många år framgångsrikt arbetat med natur och miljö och på senare år lärande för hållbar utveckling. Att vi nu har blivit en av WWF:s modellskolor möjliggör för oss att sprida våra erfarenheter och kunskaper till andra. Det bidrar även till att vi själva tar ytterligare steg mot ett hållbart samhälle, säger Pian Rosell, rektor.

2007 fick Hedlundaskolan utmärkelsen Skola för hållbar utveckling som tredje grundskola i kommunen.

Framtidsgruppen på Hedlundaskolan arbetar aktivt för en hållbar utveckling ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Vi arbetar på olika sätt för att få alla elever, föräldrar och all personal delaktiga i arbetet. Vi planerar och genomför två skolgårdsdagar där vi tillsammans utvecklar vår utemiljö, vi arbetar med en skolskogsstig vid Tvärån och vi deltar i skolornas nätverk i kommunen för hållbar utveckling, säger Maria Johnson, lärare på Hedlundaskolan.

Hedlundaskolan är rädda om miljön genom att

- komposterar matavfall
- är sparsamma med material
- sorterar sopor
- köper till en viss del ekologiska produkter
- dricker rättvisemärkt kaffe i personalrummet.

Den stora fördelen med att skola och massmedia ger samma budskap, vilket görs i frågan om hållbar utveckling, gör att det blir lättare för barnen att förstå vad hållbar utveckling verkligen innebär säger Eva Westergren Holgén, rektor på Hedlundaskolan.

Pedagogiskt dokumentations centrum i Umeå Ett samarbete mellan Designhögskolan och Umeå Kommun

Pedagogiskt dokumentationscentrum i Umeå är uppbyggt av dokumentationer från den pedagogiska praktiken i Umeå och skall i ett utbyggt skede vara ett center för utforskande, utveckling och förnyelse av den pedagogiska praktiken och vara en viktig inspiration för utveckling av pedagogiskt och kulturpedagogiskt arbete i framför allt förskolan. Det ska även kunna ge underlag för forskning om barns lärande och fungera som underlag för kvalitetssäkring av för- och grundskola.

Dokumentationscentrum skall vara en levande plats med verkstäder och laboratorier där barn, ungdomar och vuxna kan leka, skapa, utforska, experimentera och lära med alla sina sinnen och med hela sin intelligens.

Designhögskolans arbete i formandet av Pedagogiskt dokumentationscentrum är att ta reda på vilka användare som skall kunna ha nytta av Centrats kunskapsbas, hur användare skall kunna ta i anspråk Centrats innehåll, utvärdera vilka sökfunktioner pedagoger/forskare/kvalitetssäkrare vill ha för att kunna hitta det som är väsentligt för respektive användares behov.

FOCUS: Norrlandskretsen

Genom att skapa en pedagogisk kunskapsbank fysiskt och digitalt ges förutsättningar för att stödja ett experimentellt och utforskande arbetssätt som möjliggör en utveckling av såväl pedagogiska metoder som den pedagogiska miljön inom för- och grundskolan. En dokumentationsbank gör det även möjligt för kommunen att centralt utvärdera och kvalitets-säkra verksamheter och planera fort-bildningsinsatser.

Genom att bygga upp ett Pedago-giskt dokumentationscenter synlig-görs berörda verksamheter inom kommunen och Umeå kommun visar att detta är en stad där man intres-serar sig för barn och ungdomar och att man tar tillvara deras kompetens. Pedagogiskt dokumentationscentrum i Umeå kommer att vara det enda i sitt slag i Sverige

Catharina Henje
Designhögskolan
Karin Engström
Idéan
Utvecklingsavdelningen

Barn säger åt proffsen vad dom ska göra

”Barn säger åt proffsen vad dom ska göra” eller Kulturverkets peda-gogiska modell

Med utgångspunkt från LPfö98 och Lpo94, FN:s konvention om barnens rättigheter och uppdrag från Myndig-heten för skolutveckling vill Kultur-verket utveckla en pedagogisk modell där barnens kreativitet bestämmer det slutgiltiga uttrycket.

Kulturverket hyser stor tilltro till barns idériedom, kreativitet och ska-pande förmåga och har organiserat ett kreativt ”kretslopp” som tar tillvara de ungas idéer och ställer profession-ella krafter till deras förfogande.

De unga får ett uppdrag eller ges en arena och förutsättningar till skapan-de. Det professionella tillskottet, allti-från äldre elever till symfoniorkestern vid Norrlandsoperan och studenter från t.ex. Musikhögskolan i Piteå,

kompenserar med tekniskt kunnande och erfarenhet det de unga ännu inte har verktygen att göra. De unga blir visionärerna och idégivarna, proffsen blir utförarna men alltid tillsammans med de unga.

I grunden finns vår tanke om att unga lär unga. Elever ur de estetiska programmens sista år på gymnasiet genomför sina obligatoriska exa-mensprojekt (PA 100) som handledare för yngre barn. Gymnasisterna får i sin tur stöd av högskolestudenter eller professionella yrkesutövare.

Kulturverket åstadkommer en positiv cirkel som är utvecklande och stimu-lerande för alla parter. Den pedago-giska och demokratiska vinsten är att de ungas tilltro till den egna förmågan stärks. De blir tagna på allvar, de blir sedda och de får se resultat av sitt arbete.

Förutom det positiva i att barnen ges möjlighet att utveckla sitt skapande och får uppleva olika uttryck för kunskaper får lärare och andra vuxna i barnens närhet ta del av proffskun-skaper och arbetsmodeller som kan bidra till att utveckla och stimulera deras eget arbete i klassrummen.

De institutioner som visat intresse för modellen, och gärna ingår i de nätverk som skapas, har tilltalats av nytänkandet och utmaningen att arbeta med barn och unga som uppdragsgivare och inspiratörer. De ser samarbetet med Kulturverket som ett sätt att säkra återväxten. Vi avser nu att också vända oss till föreningar och ideella organisatio-ner för att även där implementera modellen

Genom att Kulturverket vänder sig till barn och unga där deras vardag är och inte endast när barn som har egen drivkraft eller företagsamma föräldrar, breddas basen för rekryte-ring av framtida kulturutövare, med större mångfald och ökad delaktighet i samhället som positiv följd. läs om [Kulturverkets projekt](http://www.kulturverket.se) - teorin i prak-tiken www.umea.se.

Vad berättar bilden?

Varför inte börja med bokomslaget, tänkte Lenita Brodin-Berggren, bibli-otekarie på Holmsunds bibliotek. Det blev starten på projektet Vad berättar bilden? som hösten 2006 fick pris vid bokmässan i Göteborg.

Projektet är ännu ett exempel på Kulturverkets estetiska lärprocess där unga lär unga och där barn inspirerar proffs. Förskolebarn ritade bilder, gymnasister gjorde bokomslag av bil-derna, bilderna inspirerade elever i åk 2 och åk 5 att skriva berättelser och till sist bands allt ihop till riktiga böcker och presenterades vid en utställning på Holmsunds bibliotek och under Kulturverkets nationaldagsprogram 060606

Vem gjorde vad?

Förskolegruppen Ankaret på Stor-sjöskolan ritade bilderna
Elever vid Östra gymnasiet om-vandlade teckningarna till bokom-slag.

Elever i åk 2 och åk 5 på Storsjö-skolan skrev berättelserna.

Hösten 2006 startade projektet på nytt och har nu utökats med elever från åk 8 vid Skärgårdsskolan. Bäst i landet på läsglädje om utmär-kelsen som projektet fick ta emot vid Bokmässan i Göteborg.

Bild av elever vid Östra gymnasiet, Umeå

Att förstå och arbeta pedagogiskt med barn som har ADHD

Trots regn och snöglapp samlades 150 medlemmar och andra intresserade för att lyssna till Agneta Hellströms föreläsning om ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) som i svensk översättning blir Uppmärksamhetsstörning med hyperaktivitet. Agneta är en flitig skribent om ADHD och vad det innebär för föräldrar och personal i förskola och skola.

Man räknar med att mellan 3-5 procent av alla skolbarn har problem som beror på ADHD. Agneta påminde om den statistiska normalfördelningskurvan som gäller alla mänskliga egenskaper. Det finns många som har vissa drag av ADHD utan att uppfylla de stränga diagnoskriterierna. Störningen varierar mycket mellan olika individer. Numera finns det också bra mediciner för ADHD.

Nästan all förskolepersonal möter barn som har mer eller mindre uttalade problem som kan bero på ADHD och Agnetas erfarenhet som chef på Stockholms läns landstings ADHD-center är att föräldrar och förskolepersonal ofta är de första att förstå att allt inte står rätt till med barnet. Svårigheterna märks i de flesta fall tidigt men en säker diagnos ställs ofta inte förrän barnet är 5-6 år eller i skolåldern.

Barn med ADHD kan vara extremt

aktiva, svårstyrda, inte gå att få in i rutiner, fara runt och inte fungerar med kamrater. Man kan känna sig misslyckad som personal, vad gör jag för fel? Barnet är besvärligt och utan att mena det finns risken att man förstärker dess roll som gruppens "svarta får".

Agneta uppehöll sig därför mycket kring frågan hur man som förskolepersonal pedagogiskt bör möta barn som har ett beteende som kan bero på ett ADHD. Att berömma och förstärka barnet när något blir bra i stället för att kritisera när något blir fel är grunden. Det är en svår metod men som pedagog måste man klara det. Långa instruktioner som innehåller flera steg är ofta svåra eller omöjliga att ta till sig för barn med ADHD. Man måste komma ihåg att dessa barn utvecklas långsammare än andra, en sexåring med ADHD-problem är kanske i vissa avseenden utvecklingsmässigt på en 4-årsnivå.

För den som vill fördjupa sig ytterligare hänvisade Agneta till en skrift **Att undervisa och pedagogiskt bemöta barn/elever med ADHD**. Skriften innehåller också litteraturtips för den som vill gå vidare. Den kan beställas per e-post: adhd-center@sll.se eller ladda hem den www.habilitering.nu/adhd-center Mer information finns på www.sinus.se. SH

Svenska OMEPs mål

är att skapa kontakter och samverkan både nationellt och internationellt, med och mellan olika yrkesgrupper, som är engagerade i frågor som rör barn i åldrarna 0-8 år.

Svenska OMEP arbetar för att genom olika åtgärder sprida kunskap om barn och barns villkor i såväl Sverige som andra länder.

Svenska OMEP arrangerar

- temakvällar, debatter och seminarier kring aktuella frågor
- konferenser och symposier
- studiebesök för utländska OMEP-medlemmar
- internationella kontakter

Som medlem i Svenska OMEP

- kan du påverka myndigheter som ansvarar för att barns behov tillgodoses
- får du träffa andra yrkesgrupper som arbetar för barn i åldrarna 0-8 år
- kan du delta i seminarier och konferenser i Sverige och i världsOMEP
- får du OMEP- nytt 2-3 gånger/år

Medlemskap

Du blir medlem när du betalar årsavgiften som är:

150 kronor för enskild medlem, 100 kr för studenter

500 kronor för organisation

180 kronor till ger dig OMEPs internationella tidskrift *International Journal of Early Childhood*.

Beloppen sätts in på Svenska OMEPs plusgiro: 45 63 41-7

Kom ihåg att skriva namn, adress och e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan, om du betalar över Internet.

Kontaktpersoner

OMEP- nytt: Astrid Waleij, redaktör, 08-669 83 70

Skånekreten: Kristian Lutz, 040-665 82 63

Göteborgskretsen: Sonja Sheridan, Mor Annas väg 56, 443 51 Lerum, 031-786 23 68

Stockholmskretsen: Eva Ärlemalm-Hagsér, Sunnanvindsgränd 209, 177 71 Järfälla, 0706-42 30 85,

Norrlandskretsen: Margareta Rönngren, Taffelstråket 45, 903 53 Umeå, 090-16 12 02

Svenska OMEPs hemsida: www.omep.org.se

OMEP- nytt 2008:1

Utgiven av Norrlandskretsen i maj 2008

ISSN: 1104 - 7569

Utgivningsplan:

2008:2 Manusstopp 20/8, utkommer i september

2008:3 Manusstopp 1/11, utkommer i november